

VELUWS VERLOREN VAKANTIEPARADIJS

Stacaravans en pannenkoekenhuizen, de Veluwe lijdt aan een imagoprobleem. Ook Arnhem stond er als toeristische trekpleister al eens beter voor. Ondanks zijn topattracties is de stad allang niet meer het 'Neerlands Wiesbaden', waar *tout le monde* graag wilde vertoeven. Hoe geven we Arnhem als toeristenstad nieuw elan en revitaliseren we onze band met de woeste gronden van de Veluwe?

Het kan verkeren. De Veluwe - eeuwenlang gezien als 'dorre heyde en woesteny' - groeide in de twintigste eeuw uit tot hét vakantieparadijs van ons land. Tegenwoordig is de populariteit echter tanende: verouderde attracties en verlopen vakantievastgoed bepalen het beeld. De Veluwe heeft kortom last van de wet van de remmende voorsprong, maar dit biedt ook kansen. Mooi voorbeeld hiervan is Buitenplaats Beekhuizen, voorheen bekend als camping Beekhuizen. De Arnhemse ondernemer Irene Stoevelaar heeft dit verwaarloosde kampeerterrein overgenomen en in nog geen jaar tijd samen met landschapsarchitect Harro de Jong getransformeerd tot een succesvolle 'glamping': de hekken zijn verdwenen, het terrein is terugggegeven aan de natuur en ingericht met vaste luxe tenten en trekkershutten. Met deze 'hotelkamers in de buitenlucht' onderscheidt de Buitenplaats zich van zijn concurrenten in de omgeving. Stoevelaar: 'We hebben duidelijk voor één vernieuwend concept gekozen en niet voor van alles een beetje'.

Vernieuwing is al jarenlang de strategie van Burgers' Zoo. In juli opent het Arnhemse dierenpark, wereldwijd befaamd om zijn ecodisplays, de nieuwe Mangrovehal. Bewustwording is hierbij een belangrijke motivatie; Burgers beheert al 28 jaar lang met een Zwitserse partner een natuurpark in Belize dat vier keer de omvang van park de Hoge Veluwe heeft. Het is, benadrukte Alex van Hooff, één van de zes hotspots wereldwijd qua biodiversiteit en dat dreigt te verdwijnen. 'Tienduizenden hectaren zijn al weggehaald en dat is doodzonde. Daarom halen we nu een stukje naar Arnhem'. Ook het naburige Nederlands Openluchtmuseum gaat met zijn tijd mee; in september wordt de Canon van Nederland geopend. Reële historische objecten uit verschillende musea worden hier gecombineerd met digitale media. Er komt een 18 meter breed scherm met de volledige canon van de Nederlandse geschiedenis en de bezoeker kan straks aan de hand van een postcode zien hoe zijn woonplaats in de loop der eeuwen veranderd is. Bovendien worden op twintig locaties in het park zogenaamde canonvensters ingericht. Zo wordt je straks in de Zaanse Buurt bijvoorbeeld geconfronteerd met het slavernijverleden. Bijleveld: 'Wij brengen de geschiedenis dichterbij dan ooit'.

Bewustwording en beleving. Hans Jungerius is al jaren vanuit grote bevoegdheid bezig om de achtertuin van Arnhem onder de aandacht te brengen. Dit gebied trekt jaarlijks zo'n zes miljoen toeristen - ondanks de slechte zichtbaarheid en ontsluiting. Om beide te verbeteren heeft hij de kunstenaars van Observatorium benaderd om een landmark te ontwerpen: het resultaat is een omgevallen cortenstalen sequoia over de A12 die tevens dienst doet als voetgangers- en fietsersbrug. De 'stronk' wordt uitkijktoren. Wat betreft het aanwezige publiek wordt dit ontwerp zo snel mogelijk waarheid, maar Jungerius temperde het enthousiasme. Hij is al een tijd in overleg met provincie en gemeente. Eerstgenoemde is geïnteresseerd, laatstgenoemde is momenteel vooral bezig met de binnenstad. Ine van Burgsteden, die toerisme in haar portefeuille heeft, beaamde dat in feite. Zij is heel blij met het nieuwe Airbornepaviljoen bij de John Frostbrug, dat onlangs is geopend en nu al een zichtbare impuls geeft aan de directe omgeving. De volgende stappen zijn een expositie in de Eusebiuskerk en een route door de binnenstad over het oorlogsverleden van Arnhem. Zij heeft echter 'Fliegerhorst Deelen wel degelijk in het vizier'. Temeer omdat de erfenis van de Tweede Wereldoorlog een belangrijk ingrediënt vormt van de Arnhemse inbreng in de Veluwe Agenda, een samenwerkingsverband van gemeenten die door de Provincie in het leven is geroepen om de Veluwe weer meer op de kaart te zetten.

In de afsluitende discussie stond de vraag centraal hoe we de positie van Arnhem als toeristenstad kunnen verbeteren. 'Het centrum heeft verdomd weinig te bieden aan gezinnen met kinderen', aldus Bijleveld. De stad als bespeelbaar landschap zou een oplossing kunnen zijn of gewoon een puik pannenkoekenrestaurant. Betere verblijfsmogelijkheden zoals Hotel Modez en de Buitenplaats zijn volgens Alex van Hooff essentieel om mensen te verleiden langer te blijven. Irene Stoevelaar ziet daartoe mogelijkheden op Stadsblokken en in de verbetering van de bestaande vakantieparken die nu nog teveel eenheidsworst bieden. Hans Jungerius opperde dat er meer moet worden ingespeeld op de trend om stoere dingen te doen als varken grillen en whisky stoken. 'Wij hebben ondernemers nodig met durf en wilde ideeën'. Het voelbaar maken van de Veluwe kan door de stad stevig te vergroenen met bijvoorbeeld vliegdennen en heidelandschap op de daken. Dan mag Arnhem zich weer met recht 'Hoofdstad van de Veluwe' noemen.